

*Kiertotalous ja oikeudellinen sääntely: kaksi
ajankohtaista esimerkkiä*

Jussi Kauppila, SYKE
SYS-päivät 14.9.2017

1. End-of waste: jätteet hyötykäyttöön!

- Oletus: Jäteluokitus aiheuttaa ylimääräistä sääntelytaakkaa, joka vaikeuttaa jätteestä valmistettujen raaka-aineiden ja tuotteiden asemaa markkinoilla ja muodostaa ”pullonkaulan” kiertotaloudelle.
- Jätelaki/jätedirektiivi: mahdollisuus säätää kansallisesti EoW:sta ja sivutuotteista, jos EU-tasolla ei säädetty.
- Hallitusohjelma: ”Selvitetään kansallisten ei enää jätettä (EoW) säädösten tarvetta ja vaikuttavuutta sekä käyttöä ja tuloksia eräissä EU-maissa. Valmistellaan selvitysten perusteella kansalliset ei enää jätettä – säädökset valituista jättejakeista tärkeysjärjestyksessä tai muut sujuvoittamistoimenpiteet. Mahdolliset asetukset 12/2018.”

- Koko sääntelylle asetettava kysymys: miten helpotetaan jätteestä valmistettujen raaka-aineiden ja tuotteiden markkinoille pääsyä?
  - 1) Vähentääkö jätestatuksen poistuminen sääntelytaakkaa ja kuinka merkittävästi → tilalle tuleva sääntely?
  - 2) EoW-sääntelyn sivuvaikutukset → riskinä epäpuhtaat materiaalikierrot?
  - 3) Toteutus: missä menettelyssä (asetus/lupa) ja minkälaisin oikeudellisin ehdoin (EoW-krityteerit)?
  - 4) Mikä on koko ”sääntelytaakan” merkitys materiaalin tai tuotteen markkina-aseman kannalta?

2. Ravinteet kiertoon ja vesistöt kuntoon!

- Ravinnerikkaat jäte- ja sivuvirtamassat olisi hyödynnettävä entistä tehokkaammin. Kotieläinten lannassa on suurin hyödyntämispotentiaali (lantaa lähes 20 miljoonaa tonnia vuodessa, jossa lähes 20 miljoona kiloa fosforia)
- **Maatalouden rakennemuutos:** kotieläintuotannon ja lannan alueellinen keskittyminen, tilakoon kasvu ja lannan hyödyntämisen irtautuminen tilalta
- Kuljettaminen kallista → keskittymisalueilla lantaa levitetään yli kasvien ravinnetarpeen → vesistöjen rehevöityminen

→ Sääntelyn haaste: Ottaen huomioon sääntelyn kohteen muutos, miten houkutellaan tai pakotetaan lanta korvaamaan keinolannoitteita siellä missä lannoitusta tarvitaan?

Miten nykysäätely vastaa haasteeseen?

- Ympäristökorvaus – tuotannon keskittymisalueilla tiukemmat ehdot lannanlevityksestä ja suuremmat korvaukset: kattavuus?
- Asetustasoinen ”perälautasäätely” (1250/2014, MMM 24/11) + kunnan norminantovalta (YSL 202 §): toteuttaa EU-säätelyn minimivaatimukset vesiensuojelussa
- Lupajärjestelmä – lannanlevityssuunnitelma: ”draiveri” vai pullonkaula lannan hyödyntämisen kehittämiseksi?
- Lannoitevalmistesäätely – lantapohjaisten lannoitteiden tuotteistaminen

Yhteenvetoa

- Sääntelyllä tärkeä rooli kiertotalouden edistämisessä
- Odotukset sääntelyn sujuvoittamista kohtaan epärealistisia
- Systemitason uudistukset: todelliset kiertotalouden ”draiverit” tarkoittavat radikaaleja (ja siksi kivuliaita) muutoksia
- Sääntelykohteen muutos otettava huomioon

KIITOS!